

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA

Lausunto valituksen johdosta asiassa 741//03.04.04.04.01/2022

LAUSUNNONANTAJA

Joutsan kunta
PL 20, Länsitie 5,
19651 Joutsa
Anna-Maija Kääriäinen
puh. +358 400 641 105
kirjaamo@joutsa.fi; anna-maija.kaariainen@joutsa.fi

VALITTAJA

Kalle Willman (jäljempänä ”Valittaja”)
Joutsenlammentie 561,
19650 Joutsa
kalle.willman@fimnet.fi

LIIKESALAISUUDET

Lausunto itsessään ei sisällä liikesalaisuuksia.

Lausunnon liite 5 sisältää salassa pidettäviä tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisesta yksityisestä liikesalaisuudesta Kyseiset liitteet toimitetaan vain Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle asian käsittelyä varten ja ne ovat salassa pidettäviä muihin asianosaisiin ja yleisöön nähden.

1. LAUSUNTO

Joutsan kunta vaatii kunnioittavasti, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkää valituksen kokonaisuudessaan jäljempänä yksilöidyin perustein.

Lisäksi Joutsan kunta vaatii, että Valittaja veloitetaan korvaamaan Joutsan kunnalle asian hallinto-oikeuskäsittelystä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona hallinto-oikeuden päätös on ollut asianosaisten saatavissa.

Joutsan kunta varaa oikeuden esittää lopullisen oikeudenkäyntikuluvaatimuksensa ennen kuin Hämeenlinnan hallinto-oikeus antaa asiassa päätöksen.

Valittaja on veloitettava pitämään omat oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

2. ASIAN TAUSTA

Joutsan kunta on perusturvalautakunnan päätöksellä Gubbe kuntapilotti 19.1.2022 § 10 käynnistänyt Gubbe sydänystävä Oy:n (jäljempänä ”Gubbe”) kanssa kuntapilotin, jossa tarjotaan keskimäärin 10 ikäihmiselle kotipalvelujen tukipalvelua. Pilottihankkeeseen on tarkoitus valita henkilöitä, joista on tullut useita huoli-ilmoituksia, joiden omaishoitajien työtä halutaan tukea tai jotka jäävät vielä kotihoidon palveluiden ulkopuolelle. Pilottihankkeen aikana asiakkaalle tarjotaan ilmaiset käynnit kerran viikossa ja samalla on tarkoitus seurata palvelun vaikuttavuutta ikäihmisten elämänlaatuun, fyysiseen aktiivisuuteen, yksinäisyyden tunteeseen sekä palvelun tyytyväisyyteen.

Valittaja on tehnyt 11.2.2022 em. perusturvalautakunnan päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jossa valittaja on vaatinut asian käsittelyä uudelleen sekä hylkäyspäätöksen tekemistä. Perusturvalautakunta on valituskelpoisella päätöksellä Gubbe kuntapilotti / Oikaisuvaatimus 16.3.2022 § 32 ratkaissut asian hylkäämällä valittajan oikaisuvaatimuksen.

Valittaja on 26.3.2022 tehnyt Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle valituksen Joutsan kunnan perusturvalautakunnan päätöksistä 19.1.2022 § 10 ja 16.3.2022 § 32. Valittaja vaatii valituksessaan päätösten kumoamista lainvastaisina.

3. VAATIMUSTEN PERUSTELUT

3.1. Hankintaan ei sisälly kiellettyä valtiontukea

Valittajan mukaan Joutsan kunnalla ei ole lainmukaista perustetta pilotin avulla tukea vain yhden toimijan toimintaa. Valittaja on myös väittänyt, että kilpailulainsäädäntö sekä EU:n valtiontukisäännökset estävät pilottihankkeen toteuttamisen, koska palveluntuottajat saatetaan eriarvoiseen asemaan.

Joutsan kunta toteaa ensinnäkin, että kyseessä on Gubbe pilottiin liittyvä hankinta eli julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) 4 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu hankintasopimus, joka on tehty yhden hankintayksikön ja yhden toimittajan välillä ja jonka tarkoituksena on palvelun suorittaminen taloudellista vastiketta vastaan. Kyseessä ei ole Valittajan väittäämä ”yritystuki” tai muu tukitoimenpide.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa (SEUT) säädetään valtiontuista. SEUT 107 artikla asettaa kielletylle valtiontuelle neljä edellytystä, joiden kaikkien on täyttyttävä, jotta kyseessä olisi kielletty valtiontuki. Ensinnäkin tuen on oltava valtion varoista myönnettyä.

Toisekseen tuen tulee olla valikoivaa eli suosia jotain tiettyä yritystä. Tuen tulee kolmannekseen joko vääristää tai uhata vääristää kilpailua. Neljännekseen tuen tulee vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Kielletyn valtiontuen kolmannella edellytyksellä tarkoitetaan tarkemmin sellaisen taloudellisen edun antamista markkinoilla toimivalle yritykselle, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (ns. kilpailuvaikutuskriteeri). Vastakohtana taloudelliselle edulle on markkinaehtoinen toimenpide. Markkinaehtoinen toimenpide ei sisällä kiellettyä valtiontukea, eikä se vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua.

Gubbelta tehdyssä hankinnassa on nimenomaisesti kyse markkinaehtoisesta hankinnasta, eikä hankinta siten sisällä kiellettyä valtiontukea. Joka tapauksessa kiellettyä valtiontukea voisi hankinnassa ylipäättävästi olla taloudellista etua koskeva osuus eli markkinaehtoisesta ja ei-markkinaehtoisesta toimenpiteen välinen hinnanerotus, ei pilottihankkeessa tuotettavasta palvelusta maksettava korvaus kokonaisuudessaan.

Ottaen huomioon Gubben tarjoushinta sekä tuotettavan palvelun kustannukset, Joutsan kunta on tarjouksen tarkastelun yhteydessä luotettavasti arvioinut, ettei hankintaan sisälly kiellettyä valtiontukea, vaan tarjoushinta ja hankinta on markkinaehtoinen. Joutsan kunta on perustanut arvionsa sen tuottamien sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden kustannuksiin. Tältä osin Joutsan kunta pitää todennäköisenä, että Gubben tarjoama palvelun tuntihinta on alle markkinoiden yleisen hintatason sekä esimerkiksi alle sen hinnan, jolla Joutsan kunnan olisi itse mahdollista tuottaa vastaavanlaista palvelua osana kotihoidon palveluita.

Päätöksellä ei myöskään aseteta palveluntuottajia eriarvoiseen asemaan. Kyseessä on ensinnäkin hankintalain 25 §:n kynnysarvot alittava pienhankinta, joka ei edellytä hankinnan kilpailuttamista hankintalain mukaisesti. Toisekseen Joutsan kunta on arvioinut, ettei markkinoilla ole muita toimijoita, joiden kanssa pilottihanke olisi ollut mahdollista toteuttaa ja hankinta tehdä. Gubbella on tällaisen palvelun tuottamisesta sellaista kokemusta ja erityistä tietoutta esimerkiksi päätöksessään viitatuun aiemman Kauniaisten kaupungin kanssa toteutetun hankkeen perusteella, ettei vaihtoehtoisia palveluntuottajia ole markkinoilla olemassa. Joutsan kunnan tiedossa ei myöskään ole, että muut palveluntuottajat tarjoaisivat markkinoilla pilottihanketta vastaavaa palvelua. Tältä osin kunta perustellusti katsoo, että tilanne vastaan hankintalain 40 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaista tilannetta, jossa hankintayksikkö voi tehdä suorahankinnan teknisestä syystä, kun vain yksi tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan.

Kaikki edellä mainittu huomioon ottaen Joutsan kunta perustellusti katsoo Euroopan komission tiedonannon valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01) mukaisesti, että vain Gubbe on voinut realistisesti katsottuna tehdä uskottavan tarjouksen, ja joka tapauksessa Joutsan kunta on vertaamalla tuotettavan palvelun kustannuksia Joutsan kunnan omaan palveluntuotantoon varmistanut lisätoimin, että hinta vastaa markkinahintaa.

Näin ollen hankinta on voitu tehdä Gubbelta, eikä hankintaan sisälly kiellettyä valtiontukea. Valittajan väite tukitoimenpiteestä on siten ilmeisen perusteeton.

3.2. Valittajan muista väitteistä

Valittaja esittää valituksessaan lisäksi useita väitteitä muun muassa Gubben toiminnasta, toimialasta, rekisteröinnistä, kotitalousvähennyksestä, pilottihankkeen seurannasta sekä henkilötietojen käsittelystä. Joutsan kunta perustellusti katsoo, ettei näillä väitteillä ja perusteluilla ole asian käsittelyn kannalta merkitystä, eikä väitteillä ja niiden perusteluilla ole

ollut vaikutusta oikaisuvaatimuksen tai ole nyt vaikutusta valituksen käsittelyyn. Valittajan muista väitteistä Joutsan kunta toteaa prosessiekonomisista syistä seuraavaa.

Joutsan kunta katsoo, ettei patentti- ja rekisterihallituksen toimialaluokitukselta voi tehdä Valittajan esittämiä johtopäätöksiä kotipalveluiden tai kotipalveluiden tukipalveluiden tuottamisesta. Valitun päätoimialaluokituksen alle kuuluvat lähtökohtaisesti kaikki ikäihmisille ja vammaisille tarjottavat kotipalvelut mahdollisesta rekisteröintivelvollisuudesta riippumatta.

Gubbe on tehnyt Joutsan kunnalle 29.11.2021 päivätyn ilmoituksen liitteineen yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamisesta Joutsassa. Perusturvalautakunta on päätöksellään 15.12.2021 § 108 (liite 4) hyväksynyt ilmoituksen ja merkinnyt Gubben yksityisten sosiaalipalvelujen rekisteriin. Näin ollen tarvittavat rekisteröintitoimenpiteet Gubben palvelutuotantoa varten on tehty. Jos pilottihankkeeseen kuuluva palvelu sisältäisi myös kotipalvelua, toimittaisi Joutsan kunta ilmoituksen asianmukaisesti aluehallintoviraston rekisteröitäväksi ennen palvelutuotannon alkua.

Joutsan kunnalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa Gubben liiketoiminnan järjestämistapaan. Valittajan viittaaman työntekijöiden määrän osalta Joutsan kunta pitää todennäköisenä, että työntekijöillä on tässä yhteydessä viitattu myös toimeksiantosopimuksessa tai alihankkijoina toimiviin yrityksiin ja/tai henkilöihin.

Myöskään mahdollisella tuloverolain mukaisella kotitalousvähennyksellä ei ole asiassa merkitystä, koska kyseessä on Joutsan kunnan hankinta, jonka kustannukset Joutsan kunta korvaa kokonaisuudessaan, eikä kotitalousvähennyistä joka tapauksessa ole mahdollista saada kunnan tarjoamasta palvelusta.

Valituksenalaisella päätöksellä ei ole myöskään päätetty tarkemmin salassa pidettävien asiakas-, potilas- ja/tai henkilötietojen luovuttamisesta Gubbelle tai palvelun tulosten seurannan toteutustavasta. Pilottihankkeen toteuttaminen perustuu ikäihmisten halukkuuteen ja suostumukseen olla mukana pilottihankkeessa, jolloin mahdollisia henkilötietoja (esim. ikäihmisen nimi ja osoite) luovutetaan Gubbelle vain kyseisen ikäihmisen suostumuksella, jotta palveluntuotanto on mahdollista käynnistää. Myöskään palvelun tulosten seurannan osalta ei ole tehty päätöstä siitä, miten Joutsan kunta arvio palvelun vaikuttavuutta. Toteutustavat päätetään tarkemmin pilotin käynnistämisen ja toteutuksen aikana yhteistyössä osapuolten kesken ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat ja rajoitukset.

3.3. Oikaisuvaatimuksen käsittelystä

Valittajan mukaan hänen 11.2.2022 tekemänsä oikaisuvaatimus on käsitelty lautakunnassa lainvastaisesti, koska päätöstä ei ole perusteltu riittävällä tarkkuudella.

Oikaisuvaatimus on tehty perusturvalautakunnan päätöksestä 19.1.2022 § 10 liittyen Gubbe kuntapilotin käynnistämiseen. Tässä päätöksessä kuntapilotin käynnistämiseen liittyvät seikat on perusteltu tarkasti ja seikkaperäisesti, joten Joutsan kunta ei nähnyt tarvetta perustella oikaisuvaatimukseen liittyvää päätöstä uudelleen samoilla seikoilla. Oikaisuvaatimukseen liittyvässä päätöksessä on myös viitattu alkuperäiseen päätökseen, joten valittajan olisi tullut ymmärtää, että alkuperäisen päätöksen perustelut kuuluvat myös oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen.

Valittaja on myös oikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä esittänyt useita edellä kohdassa 3.2 käsiteltyjä yksilöimättömiä väitteitä, jotka eivät liity tai joilla ei ole vaikutusta 19.1.2022 tehtyyn päätökseen. Valittaja ei ole myöskään oikaisuvaatimuksessa yksilöinyt valitusta vastaavalla tavalla väitteitään kohdassa 3.1 käsitellyistä kielletystä valtioneudesta.

Oikaisuvaatimus on siten ollut ilmeisen perusteeton ja yksilöimätön, minkä vuoksi Joutsan kunta on perustellusti katsonut annettujen perustelujen yhdessä alkuperäisen päätöksen perustelujen olleen riittävät.

4. YHTEENVETO

Edellä yksilöidyin perustein valittajan esittämät väitteet liittyen pilottihankkeen hankintaan Gubbelta ovat ilmeisen perusteettomia ja virheellisiä.

Näin ollen Joutsan kunta kunnioittavasti vaatii, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkää valituksen kokonaisuudessaan perusteettomana.

Oikeudenkäynti johtuu Valittajan ilmeisesti perusteettomasta valituksesta ja vaatimuksesta. Näin ollen Valittaja on veloitettava korvaamaan Joutsan kunnan oikeudenkäyntikulut yhteensä 3960 euroa (alv 0 %) liitteenä 1 olevan erittelyn mukaisesti sekä veloitettava pitämään omat oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Joutsan kunnan oikeudenkäyntikuluja on pidettävä asian laatu nähden kohtuullisina ottaen huomioon Valittajan ilmeisen perusteettomat väitteet ja vaatimukset. Joutsan kunnan oikeudenkäyntikulut perustuvat sen hankkimaan oikeudelliseen asiantuntija-apuun. Joutsan kunta varaa oikeuden esittää lopullisen oikeudenkäyntikuluvaatimuksensa ennen kuin Hämeenlinnan hallinto-oikeus antaa asiassa päätöksen.

LAATI

Joutsan kunnan puolesta,

Joutsassa 5.5.2022

Anna-Maija Kääriäinen
perusturvajohtaja

LIITTEET

Liite 1 Erittely oikeudenkäyntikuluista
Liite 2 Pöytäkirjanote 19.1.2022 § 10 Gubbe kuntapilotti
Liite 3 Pöytäkirjanote 16.4.2022 § 32 Gubbe kuntapilotti
Liite 4 Pöytäkirjanote 15.12.2021 § 108 Gubbe ilmoitus
Liite 5 Gubbe Tarjous Joutsan (SALASSA PIDETTÄVÄ)